

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 3. heinäkuuta 2019
(OR. en)

8656/19

Toimielinten välinen asia:
2018/0208(COD)

CODEC 970
JAI 416
INF 120
CADREFIN 216
FREMP 59
COPEN 174
DROIPEN 63
JUSTCIV 107
PE 209

ILMOITUS

Lähetäjä: Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI oikeusalan ohjelman perustamisesta
– Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn tulokset
(Strasbourg, 15.–18. huhtikuuta 2019)

I JOHDANTO

Pavel SVOBODA (EPP, CZ) oikeudellisten asioiden valiokunnan puolesta ja Claude MORAES (S&D, UK) kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan puolesta esittivät yhden tarkistuksen (tarkistus 78) Joseph WEIDENHOLZERin (S&D, AT) ja Heidi HAUTALAn (Vihreät/EFA, FI) mietintöön edellä mainitusta ehdotuksesta.

II ÄÄNESTYS

Täysistunnon äänestyksessä 17. huhtikuuta 2019 hyväksyttiin ehdotusta koskeva tarkistus 78 (490 ääntä puolesta, 120 vastaan ja 42 pidättyi äänestämästä).

Näin tarkistettu komission ehdotus muodostaa Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan, joka on liitteenä olevassa parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselmassa¹.

Liitteessä olevan tekstin ne osat, joita ei ole merkitty harmaalla, vastaavat vähäisiä eroja lukuun ottamatta sisällöltään viimeisimmässä kahdeksannella vaalikaudella (2014–2019) 5. maaliskuuta 2019 pidetyssä kolmikantakokouksessa saavutettua yhteisymmärrystä. Mainitut erot on määrä korjata ennen kuin neuvosto vahvistaa kantansa sen jälkeen, kun koko tekstistä on päästy yhteisymmärrykseen.

Liitteessä harmaalla merkitystä tekstistä ei ole päästy yhteisymmärrykseen toimielinten välisissä neuvotteluissa tässä vaiheessa.

¹ Lainsäädäntöpäätöslauselmassa olevaan parlamentin kannan versioon on merkitty komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista johtuvat muutokset. Komission tekstiin tehdyt lisäykset on *lihavoitu ja kursivoitu*. Poistettu teksti on osoitettu merkillä "■".

Oikeusalan ohjelma *I**

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 17. huhtikuuta 2019 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeusalan ohjelman perustamisesta (COM(2018)0384 – C8-0235/2018 – 2018/0208(COD))

(Tavallinen lainsäätämisyjärjestys: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2018)0384),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan, 81 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 82 artiklan 1 kohdan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C8-0235/2018),
 - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
 - ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 18. lokakuuta 2018 antaman lausunnon¹,
 - on kuullut alueiden komiteaa,
 - ottaa huomioon puhemiehen 25. tammikuuta 2019 päivätyn kirjeen valiokuntien puheenjohtajille vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehityksen alakohtaisia ohjelmia koskevasta parlamentin lähestymistavasta,
 - ottaa huomioon neuvoston 1. huhtikuuta 2019 päivätyn Euroopan parlamentin puhemiehelle osoitetun kirjeen, jossa vahvistetaan lainsäätäjien neuvotteluissa muodostama yhteinen tulkinta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,
 - ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan ja kansalaisvapauksien sekä kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan työjärjestyksen 55 artiklan mukaisen yhteisen käsittelyn,
 - ottaa huomioon oikeudellisten asioiden valiokunnan ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan mietinnön sekä budjettivaliokunnan, talousarvion valvontavalioikunnan ja naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot (A8-0068/2019),
1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan¹;

¹ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 178.

2. palauttaa mieliin aiheesta ”Seuraava monivuotinen rahoituskehys: vuoden 2020 jälkeistä monivuotista rahoituskehystä koskevan parlamentin kannan valmistelu” 14. maaliskuuta 2018 antamansa päätöslauseelman²; ilmaisee uudelleen tukensa kulttuurin, koulutuksen, tiedotusvälineiden, nuorison, urheilun, demokratian, kansalaisuuden ja kansalaisyhteiskunnan alojen ohjelmille, jotka ovat selvästi osoittaneet unionin tason lisäarvonsa ja ovat pysyvästi edunsaajien suosiossa; korostaa, että unioni voi vahvistua ja toimia kunnianhimoisemmin vain, jos sen rahoitusta lisätään; kehottaa sen vuoksi tukemaan jatkuvasti nykyisiä politiikkoja, lisäämään unionin lippulaivaohjelmien resursseja ja osoittamaan uusien velvoitteiden rahoittamiseen tarvittavan lisärahoituksen;
3. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se korvaa ehdotuksensa, muuttaa sitä huomattavasti tai aikoo muuttaa sitä huomattavasti;
4. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

¹ Tämä kanta korvaa 13. helmikuuta 2019 hyväksytyt tarkistukset (Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2019)0097).

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2018)0075.

Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ensimmäisessä käsittelyssä 17. huhtikuuta 2019, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2019/... antamiseksi oikeusalan ohjelman perustamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', ja erityisesti sen 81 artiklan 1 ja 2 kohdan ja 82 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon⁵,

ovat kuulleet alueiden komiteaa,

noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä⁶,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionista tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEU-sopimus', 2 artiklassa todetaan seuraavaa: "Unionin perustana olevat arvot ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus, kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina. Nämä ovat jäsenvaltioille yhteisiä arvoja yhteiskunnassa, jolle on ominaista moniarvoisuus, syrjimättömyys, suvaitsevaisuus, oikeudenmukaisuus, yhteisvastuu sekä naisten ja miesten tasa-arvo". Sopimuksen 3 artiklan mukaan unionin "päämääränä on edistää rauhaa, omia arvojaan ja kansojensa hyvinvointia" ja se muun muassa "kunnioittaa kulttuuriensa ja kieltensä rikkautta ja monimuotoisuutta sekä huolehtii Euroopan kulttuuriperinnön vaalimisesta ja kehittämisestä". Nämä arvot esitetään myös niiden oikeuksien, vapauksien ja periaatteiden

⁵ EUVL C 62, 15.2.2019, s. 178.

⁶ Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 17. huhtikuuta 2019. Harmaalla merkitystä tekstistä ei ole sovittu toimielinten välisissä neuvotteluissa.

yhteydessä, jotka vahvistetaan Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, jäljempänä 'perusoikeuskirja'.

- (2) Näitä oikeuksia ja arvoja on edelleen **aktiivisesti vaalittava, suojeltava**, edistettävä ja vahvistettava, ja niiden olisi oltava ■ kansalaisten ja kansojen yhteisiä ja muodostettava **EU-hankkeen perusta, sillä näiden oikeuksien ja arvojen suojelun heikkeneminen missä tahansa jäsenvaltiossa voi vaikuttaa haitallisesti koko unioniin**. Tätä varten unionin talousarvioon perustetaan uusi oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahasto, josta rahoitetaan **kansalaisten, tasa-arvon**, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmaa ja oikeusalan ohjelmaa. Euroopan yhteiskunnissa esiintyy yhä enemmän ääriliikkeitä, radikalismia ja jakolinjoja **ja riippumattoman kansalaisyhteiskunnan toimintatila kaventuu**, joten on entistä tärkeämpää edistää, voimistaa ja puolustaa oikeutta, perusoikeuksia ja unionin arvoja: ihmisoikeuksia, ihmisarvon kunnioittamista, vapautta, demokratiaa, tasa-arvoa ja oikeusvaltion periaatetta. Tällä on syvä ja suora vaikutus poliittiseen, sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen elämään Euroopassa. Uuteen rahastoon kuuluva **oikeusalan ohjelma on osa uutta rahastoa, ja siitä tuetaan edelleen oikeusvaltioon, oikeuslaitoksen riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen, vastavuoroiseen tunnustamiseen ja keskinäiseen luottamukseen, oikeussuojan saatavuuteen sekä rajat ylittävään yhteistyöhön perustuvan unionin oikeusalueen kehittämistä. Kansalaisten, tasa-arvon**, perusoikeuksien ja arvojen ohjelmassa yhdistyvät vuosina 2014–2020 toteutettavat perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelma, joka on perustettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) N:o 1381/2013⁷, ja Kansalaisten Eurooppa -ohjelma, joka on perustettu neuvoston asetuksella (EU) N:o 390/2014⁸ ■ , jäljempänä 'edeltävät **ohjelmat**'.
- (3) Oikeusalan, perusoikeuksien ja arvojen rahaston ja kahden siihen liittyvän rahoitusohjelman toiminnassa ovat keskeisellä sijalla ihmiset ja yhteisöt, joiden ansiosta unionin yhteiset arvot, **tasa-arvo**, oikeudet ja rikas monimuotoisuus säilyvät elinvoimaisina. Viime kädessä tavoitteena on edistää ja pitää yllä oikeuksiin perustuvaa, tasa-arvoista, **avointa, moniarvoista**, osallisuutta edistävää ja demokraattista yhteiskuntaa. Tähän sisältyy **keskeisenä sidosryhmänä** elinvoimainen ja vaikutusvaltainen

⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1381/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, perusoikeus-, tasa-arvo- ja kansalaisuusohjelman perustamisesta kaudelle 2014–2020 (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 62).

⁸ Neuvoston asetus (EU) N:o 390/2014, annettu 14 päivänä huhtikuuta 2014, Kansalaisten Eurooppa -ohjelmasta vuosina 2014–2020 (EUVL L 115, 17.4.2014, s. 3).

kansalaisyhteiskunta, joka kannustaa kansalaisia osallistumaan demokratian toimintaan ja kansalaisvaikuttamiseen sekä yhteiskunnalliseen toimintaan ja **vaalii** eurooppalaisen yhteiskunnan monimuotoisuutta **yhteisten arvojen**, historian ja muistiperinnön pohjalta. **Euroopan unionista tehdyn sopimuksen** 11 artiklassa **edellytetään, että unionin** toimielimet **pitävät yllä avointa ja säännöllistä vuoropuhelua kansalaisyhteiskunnan kanssa ja** antavat kansalaisille ja etujärjestöille mahdollisuuden esittää ja vaihtaa julkisesti mielipiteitä kaikilla unionin toiminta-aloilla asianmukaisten kanavien kautta.

- (4) Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa todetaan, että unioni muodostaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen, jolla kunnioitetaan perusoikeuksia sekä jäsenvaltioiden eri oikeusjärjestelmiä ja -perinteitä. **Oikeusvaltioperiaatteen, perusoikeuksien ja demokratian kunnioittaminen ja edistäminen unionissa ovat ennakoedellytyksiä kaikkien perussopimuksissa määrättyjen oikeuksien ja velvollisuuksien toteutumiselle ja sille, että voidaan rakentaa kansalaisten luottamusta unioniin. Tapa, jolla jäsenvaltiot toteuttavat oikeusvaltioperiaatetta, on keskeisessä asemassa varmistettaessa jäsenvaltioiden keskinäistä ja niiden oikeusjärjestelmien välillä vallitsevaa luottamusta.** Tätä varten unioni voi hyväksyä toimenpiteitä, joilla kehitetään yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä . Kehitettäessä Euroopan oikeusaluetta edelleen olisi varmistettava perusoikeuksien ja **perusoikeuskirjan 21 artiklassa lueteltuihin perusteisiin perustuvien** syrjimättömyyden ja yhdenvertaisen kohtelun, **solidaarisuuden**, kaikille kuuluvan tehokkaan oikeussuojan saatavuuden, oikeusvaltion, **demokratian** ja moitteettomasti toimivan riippumattoman oikeusjärjestelmän kaltaisten yhteisten periaatteiden **ja arvojen** kunnioittaminen **ja niitä olisi lujitettava kaikilla tasoilla.**
- (5) Rahoituksen olisi oltava edelleen yksi niistä merkittävistä välineistä, joilla tuetaan perussopimuksissa asetettujen kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamista. Tätä varten olisi muun muassa perustettava joustava ja tuloksellinen oikeusalan ohjelma, jonka olisi helpotettava näiden tavoitteiden saavuttamiseen liittyvää suunnittelua ja toteutusta. **Ohjelma olisi pantava täytäntöön niin, että se on helppokäyttöinen (esimerkiksi helppokäyttöiset haku- ja raportointimenettelyt), ja sen kattavuudessa olisi pyrittävä maantieteelliseen tasapainoon. Erityistä huomiota olisi kiinnitettävä siihen, että ohjelma olisi kaikentyyppisten tuensaajien saatavilla.**

- (6) ***Kaikkia koskevan*** vapauden, oikeuden ja turvallisuuden alueen asteittaista toteuttamista varten unioni hyväksyy toimenpiteitä, jotka liittyvät yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävään oikeudelliseen yhteistyöhön tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen pohjalta. Tämä periaate on ollut unionissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön kulmakivi Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 pidetystä Eurooppa-neuvoston kokouksesta lähtien. Vastavuoroinen tunnustaminen edellyttää, että jäsenvaltioiden välillä on vahva keskinäinen luottamus. Monilla aloilla on hyväksytty jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämistä koskevia toimenpiteitä, jotta voidaan helpottaa vastavuoroista tunnustamista ja lujittaa keskinäistä luottamusta. Toimiva oikeusalue, jolla rajat ylittävien oikeudellisten menettelyjen ja oikeussuojan saatavuuden esteet rajat ylittävissä tilanteissa on poistettu, on olennaisen tärkeä myös talouskasvun ***ja yhdentymisen etenemisen*** kannalta. ***Samalla asianmukaisesti toimiva Euroopan oikeusalue ja tehokkaat, riippumattomat ja laadukkaat kansalliset oikeusjärjestelmät, kuten myös parempi keskinäinen luottamus, ovat tarpeen, jotta sisämarkkinat voivat kukoistaa ja jotta voidaan pitää yllä unionin yhteisiä arvoja.***
- (6 a) ***Oikeussuojan saatavuuteen olisi sisällyttävä erityisesti oikeus oikeudenkäyntiin, oikeus vaihtoehtoihin riitojenratkaisumenetelmiin sekä oikeus sellaisten viranomaisten palveluihin, joilla on lakisääteinen velvoite tarjota osapuolille riippumatonta ja puolueetonta oikeudellista neuvontaa.***
- (7) Oikeusvaltioperiaatteen ***täysimääräinen*** kunnioittaminen ***ja edistäminen*** on olennaista, jotta oikeus- ja sisäasioiden alalla syntyy vahva keskinäinen luottamus ja erityisesti jotta yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävä oikeudellinen yhteistyö, joka perustuu vastavuoroiseen tunnustamiseen, olisi tuloksellista. Oikeusvaltioperiaate on yksi SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistetuista unionin yhteisistä arvoista, ja SEU-sopimuksen 19 artiklan 1 kohdassa ja perusoikeuskirjan 47 artiklassa mainittu tehokkaan oikeussuojan periaate on oikeusvaltioperiaatteen konkreettinen ilmentymä. Oikeusvaltioperiaatteen edistäminen tukemalla kansallisten oikeusjärjestelmien riippumattomuuden, ***avoimuuden, vastuuvollisuuden,*** laadun ja tehokkuuden parantamista lujittaa keskinäistä luottamusta, joka on yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävän oikeudellisen yhteistyön välttämätön edellytys. ***Oikeuslaitoksen riippumattomuus ja puolueettomuus ovat tärkeä osa oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja keskeisiä eurooppalaisten arvojen suojelemisen kannalta. Lisäksi tehokkaat oikeusjärjestelmät, joissa menettelyihin sovelletaan kohtuullisia määräaikoja, tarjoavat oikeusvarmuutta kaikille osapuolille.***

- (8) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 81 artiklan 2 kohdan h alakohdan ja 82 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti unioni tukee tuomarien ja oikeuslaitoksen henkilöstön koulutusta parantaakseen unionissa yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä, joka perustuu tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Oikeusalan ammattilaisten koulutus on tärkeä väline, jonka avulla voidaan kehittää yhteistä käsitystä siitä, miten oikeusvaltioperiaatetta **ja perusoikeuksia** olisi parhaiten **toteutettava ja** noudatettava. Se edistää Euroopan oikeusalueen luomista tukemalla yhteisen oikeudenkäyttökulttuurin kehittymistä jäsenvaltioiden oikeusalan ammattilaisten keskuudessa. Koulutus on olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa, että unionin oikeutta sovelletaan **syrjimättömästi**, oikein ja johdonmukaisesti ja että oikeusalan ammattilaisten välillä vallitsee keskinäinen luottamus **ja yhteisymmärrys** rajat ylittävissä menettelyissä. Ohjelmasta tuettavien koulutustoimien tulisi perustua koulutustarpeiden perusteelliseen arviointiin ja uusimpiin koulutusmenetelmiin, ja niihin tulisi sisältyä rajat ylittäviä tapahtumia, jotka tuovat yhteen oikeusalan ammattilaisia eri jäsenvaltioista, sekä aktiivista oppimista ja verkostoitumista, minkä lisäksi niiden olisi oltava kestäviä. **Tällaisiin toimiin olisi sisällyttävä koulutusta, joka koskee oikeudellista terminologiaa, yksityis- ja rikosoikeutta, perusoikeuksia ja vastavuoroista tunnustamista sekä menettelytakeita. Siihen olisi sisällyttävä tuomareille, asianajajille ja syyttäjille annettavaa koulutusta niistä haasteista ja esteistä, joita usein syrjintää kohtaavat henkilöt tai haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt, kuten naiset, lapset, vähemmistöihin kuuluvat henkilöt, lhbtq-henkilöt, vammaiset henkilöt, sukupuoleen perustuvan väkivallan, perheväkivallan tai lähisuhdeväkivallan uhrit ja muun ihmisten välisen väkivallan uhrit, joutuvat kohtaamaan. Tällaisia henkilöitä edustavien tai tukevien organisaatioiden ja mahdollisuuksien mukaan tällaisten henkilöiden olisi osallistuttava suoraan tällaisen koulutuksen järjestämiseen. Koska naistuomarit ovat aliedustettuina ylimmissä viroissa, naispuolisia tuomareita, syyttäjiä ja muita oikeusalan ammattilaisia toimivia henkilöitä olisi kannustettava osallistumaan koulutukseen.**
- (8 a) **Tätä asetusta sovellettaessa käsitettä ”tuomarit ja oikeuslaitoksen henkilöstö” olisi tulkittava laajasti siten, että siihen sisältyvät tuomarit, syyttäjät, tuomioistuimen ja syyttäjänviraston henkilöstö sekä kansallisesta määritelmästä, oikeudellisesta asemastaan ja sisäisestä organisaatiostaan riippumatta muut mahdolliset oikeuslaitoksen toimintaan liittyvät tai muutoin oikeudenkäyttöön osallistuvat**

oikeusalan ammattilaiset, kuten asianajajat, notaarit, haaste- ja ulosottomiehet, maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjät, sovittelijat, tuomioistuinten tulkit ja kääntäjät, tuomioistuinten asiantuntijat, vankilahenkilöstö ja ehdonalaisvalvojat.

- (9) Oikeusalan koulutusta voivat järjestää erilaiset toimijat, kuten jäsenvaltioiden oikeus- ja hallintoviranomaiset, akateemiset laitokset, oikeusalan koulutuksesta vastaavat kansalliset elimet, Euroopan tason koulutusorganisaatiot tai -verkotot taikka unionin oikeuden oikeuskoordinaattoreiden verkostot. Yleiseurooppalaista etua ajavien, oikeusalan koulutuksessa toimivien elinten ja yhteisöjen, kuten Euroopan juridisen koulutusverkoston (EJTN), Eurooppaoikeuden akatemian (ERA), Euroopan tuomarineuvostojen verkoston (ENCJ), Euroopan unionin korkeimpien hallinto-oikeuksien yhdistyksen (ACA Europe), Euroopan unionin korkeimpien oikeuksien presidenttien verkoston (EUSJC) ja Julkisen hallinnon Eurooppa-instituutin (EIPA), olisi jatkossakin edistettävä tuomareille ja oikeuslaitoksen henkilöstölle tarkoitettuja, aidosti eurooppalaisia koulutusohjelmia, minkä vuoksi niille voitaisiin myöntää asianmukainen rahoitus komission tämän asetuksen nojalla hyväksymissä ■ työohjelmissa vahvistettujen menettelyjen ja kriteerien mukaisesti.
- (10) Ohjelmasta olisi tuettava EJTN:n vuotuista työohjelmaa, koska se on oikeusalan koulutuksessa keskeinen toimija. EJTN:n tilanne on poikkeuksellinen, sillä se on ainoa unionin tason verkosto, joka kokoaa yhteen oikeusalan koulutuksesta vastaavia jäsenvaltioiden elimiä. Sillä on ainutlaatuiset edellytykset järjestää kokemusten vaihtoa uusien ja kokeneiden tuomarien ja syyttäjien välillä kaikkien jäsenvaltioiden kesken ja koordinoida oikeusalan koulutuksesta vastaavien kansallisten elinten työtä unionin oikeutta koskevien koulutustoimien järjestämisessä ja hyvien koulutuskäytäntöjen edistämässä. EJTN myös tarjoaa unionin tasolla erittäin laadukasta koulutusta kustannustehokkaasti. Lisäksi sen toimintaan osallistuu tarkkailijoina oikeusalan koulutuksesta vastaavia ehdokasmaiden elimiä. *EJTN:n vuosikertomuksessa olisi annettava tietoa tarjotusta koulutuksesta myös henkilöstöryhmien mukaan jaoteltuna.*
- (11) Ohjelman perusteella toteutettavilla toimenpiteillä olisi tuettava tuomioistuinten ja oikeusviranomaisten *yksityis- ja rikosoikeudellisissa asioissa antamien päätösten* vastavuoroisen tunnustamisen tehostamista, *jäsenvaltioiden keskinäisen luottamuksen vahvistamista* ja tarvittavaa lainsäädäntöjen lähentämistä, joka helpottaa yhteistyötä kaikkien asianomaisten viranomaisten kesken, *myös sähköisesti. Sillä olisi myös tuettava* yksilön oikeuksien oikeussuojaa siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Ohjelmalla olisi myös

lisättävä lähentymistä siviilioikeuden alalla, jotta voidaan edistää tuomioistuinmenettelyjen ja tuomioistuinten ulkopuolisten menettelyjen asianmukaista ja tehokasta toimintaa haittaavien esteiden poistamista, mistä on hyötyä kaikille riita-asian osapuolille. Ohjelmasta olisi tuettava myös neuvoston päätöksellä 2001/470/EY perustetun siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston toimintaa, jotta voidaan tukea yksityisoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä koskevan unionin oikeuden tuloksellista täytäntöönpanoa ja käytännön soveltamista. **Rikosoikeuden alalla ohjelmalla olisi autettava vaalimaan ja panemaan täytäntöön sääntöjä ja menettelyjä, joilla varmistetaan tuomioistuinten tuomioiden ja päätösten tunnustaminen koko unionissa. Sen olisi helpotettava yhteistyötä ja autettava poistamaan hyvän yhteistyön ja keskinäisen luottamuksen esteitä. Ohjelmalla olisi myös parannettava oikeussuojan saatavuutta edistämällä ja tukemalla rikoksen uhrien oikeuksia sekä epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudellisissa menettelyissä.**

- (12) SEU-sopimuksen 3 artiklan 3 kohdan, perusoikeuskirjan 24 artiklan ja vuoden 1989 Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien yleissopimuksen mukaisesti ohjelmalla olisi tuettava lapsen oikeuksien suojelua, ja lapsen oikeuksien suojelun edistäminen olisi otettava huomioon sen kaikkien toimien toteuttamisessa. **Tässä tarkoituksessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota toimiin, joiden tavoitteena on suojella lasten oikeuksia yksityis- ja rikosoikeudellisissa asioissa, mukaan lukien vanhempiensa mukana säilöön otettujen lasten suojelu, vankilassa olevien vanhempien lasten suojelu ja rikoksesta epäiltyjen tai syytettyjen lasten suojelu rikosoikeudellisissa menettelyissä.**
- (13) Vuosien 2014–2020 ohjelman avulla on järjestetty unionin oikeutta ja erityisesti perusoikeuskirjan soveltamisalaa ja soveltamista koskevaa koulutusta, joka on kohdennettu erityisesti oikeuslaitoksen henkilöstölle ja muille oikeusalan ammattilaisille. Neuvosto muistutti 12 päivänä lokakuuta 2017 antamissaan perusoikeuskirjan soveltamista vuonna 2016 koskevissa päätelmissä, että on tärkeää lisätä tietoisuutta perusoikeuskirjan soveltamisesta päättäjien, oikeusalan ammattilaisten ja oikeudenhaltijoiden itsensä keskuudessa sekä jäsenvaltioissa että unionin tasolla. Jotta perusoikeudet voitaisiin ottaa huomioon johdonmukaisesti kaikessa toiminnassa, on tarpeen lisätä rahoitustukea tiedotustoimintaan, joka on kohdennettu muille viranomaisille kuin oikeusviranomaisille ja oikeusalan ammattilaisille.

- (14) SEUT-sopimuksen 67 artiklan mukaan unionin olisi muodostettava vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, jolla kunnioitetaan perusoikeuksia, ja tätä varten **kaikille kuuluvan** oikeussuojan **syrjimätön** saatavuus on olennaisen tärkeää. Jotta voitaisiin helpottaa tehokkaan oikeussuojan saatavuutta ja edistää keskinäistä luottamusta, joka on vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen asianmukaisen toiminnan välttämätön edellytys, on tarpeen ulottaa rahoitustuki muiden viranomaisten kuin **kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla toimivien** oikeusviranomaisten sekä oikeusalan ammattilaisten ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen toimiin, joilla edistetään näiden tavoitteiden saavuttamista. **Erityisesti olisi tuettava toimia, joilla helpotetaan usein syrjintää kohtaavien tai haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tehokasta ja yhtäläistä oikeussuojan saatavuutta. On tärkeää tukea kansalaisyhteiskunnan järjestöjen tukitoimia, kuten verkostoitumista, riita-asioiden ratkaisua sekä kampanjointi-, tiedotus- että muita valvontatoimia. Tässä yhteydessä tärkeä rooli on myös oikeudenhoitoon liittyvissä ammateissa kansalaisyhteiskunnan järjestöjen palveluksessa toimivilla oikeusalan ammattilaisilla.**
- (15) SEUT-sopimuksen 8 ja 10 artiklan mukaisesti **ohjelman kaikissa toimissa** olisi tuettava **■** sukupuolten tasa-arvon ja syrjimättömyyden tavoitteiden valtavirtaistamista **■**. **YK:n vammaisyleissopimuksessa vahvistetaan lisäksi vammaisten henkilöiden oikeus täyteen oikeuskelpoisuuteen ja oikeussuojan saatavuuteen. Ohjelman väli- ja loppuarvioinnissa olisi arvioitava sukupuolivaikutuksia, jotta voidaan määrittää, missä määrin ohjelma edistää sukupuolten tasa-arvoa, ja määrittää, ettei sillä ole tahattomia kielteisiä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon. Tässä yhteydessä ja kun otetaan huomioon, että ohjelman erityisiin tavoitteisiin liittyvien toimien luonne ja kokoluokka vaihtelevat, on tärkeää, että kerätyt yksittäiset tiedot jaotellaan sukupuolen mukaan aina, kun se on mahdollista. Lisäksi on tärkeää tarjota avustusten hakijoille tietoa tavoista ottaa sukupuolten tasa-arvo huomioon, tarvittaessa myös sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamisen välineiden, kuten sukupuolitietoisien budjetoinnin ja sukupuolivaikutusten arviointien, käytöstä. Asiantuntijoita ja sidosryhmiä kuultaessa olisi käsiteltävä sukupuolten tasa-arvoa.**
- (15 a) **Ohjelman kaikissa toimissa olisi tarvittaessa myös tuettava ja suojeltava uhrien oikeuksia sekä yksityis- että rikosoikeuden alalla. Tätä varten erityistä huomiota olisi kiinnitettävä uhrien suojelua koskevien unionin eri välineiden parempaan täytäntöönpanoon ja yhteensovittamiseen sekä toimiin, joilla pyritään parhaiden**

käytäntöjen vaihtamiseen tuomioistuinten ja väkivaltatapauksia käsittelevien oikeusalan ammattilaisten välillä. Ohjelmasta olisi myös tuettava kollektiivisten oikeussuojakeinojen tuntemuksen ja käytön parantamista.

- (16) Tämän asetuksen perusteella toteutettavilla toimilla olisi edistettävä Euroopan oikeusalueen luomista *lujittamalla oikeusjärjestelmän riippumattomuutta ja tehokkuutta*, lisäämällä rajat ylittävää yhteistyötä ja verkostoitumista, *vahvistamalla keskinäistä luottamusta jäsenvaltioiden oikeuslaitosten välillä* ja varmistamalla unionin oikeuden asianmukainen ja johdonmukainen soveltaminen. Rahoitustoimilla olisi edistettävä myös yhteisen käsityksen muodostamista unionin arvoista ja oikeusvaltioperiaatteesta, unionin oikeuden ja politiikkojen parempaa tuntemusta ja oikeudellisen yhteistyön välineiden käyttöön liittyvän osaamisen ja parhaiden käytäntöjen jakamista kaikkien asianomaisten sidosryhmien kesken sekä sellaisten yhteentoimivien digitaalisten ratkaisujen leviämistä *ja tunnetuksi tekemistä*, jotka mahdollistavat saumattoman ja tehokkaan rajat ylittävän yhteistyön, minkä lisäksi niiden avulla olisi luotava vankka analyttinen perusta unionin oikeuden ja politiikkojen kehittämisen, toimeenpanon ja asianmukaisen *ymmärtämisen ja soveltamisen* tukemiseksi. Unionin toimien ansiosta toimintaa voidaan toteuttaa johdonmukaisesti kaikkialla unionissa ja saavuttaa mittakaavaetuja. Unionilla on lisäksi jäsenvaltioita paremmat edellytykset puuttua rajat ylittäviin tilanteisiin ja tarjota keskinäistä oppimista *ja parhaiden käytäntöjen jakamista* varten eurooppalainen foorumi.
- (16 a) *Ohjelmalla olisi myös edistettävä jäsenvaltioiden välisen yhteistyön lujittamista aina, kun unionin oikeutta sovelletaan sen alueen ulkopuolella, ja ottaen huomioon ulkoiset seuraukset parannettava oikeussuojan saatavuutta ja helpotettava oikeudellisten ja prosessuaalisten haasteiden ratkaisua.*
- (17) Komission olisi varmistettava yleinen johdonmukaisuus, täydentävyys ja synergia unionin elinten ja laitosten, kuten Eurojustin, *FRA:n*, eu-LISAn ja Euroopan syyttäjänviraston, toimien kanssa, ja sen olisi arvioitava muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden työtä ohjelman piiriin kuuluvilla aloilla.
- (18) On varmistettava, että kaikki *oikeusalan* ohjelman puitteissa toteutettavat toimet ja toiminnot *ovat toteuttamiskelpoisia ja näkyviä, että niiden täytäntöönpanossa keskeisenä periaatteena on eurooppalainen lisäarvo ja moitteeton varainhoito ja että ne* täydentävät jäsenvaltioiden toimia ja ovat johdonmukaisia muiden unionin toimien kanssa. Jotta voitaisiin varmistaa varojen tehokas *ja tuloksellisuuteen perustuva* kohdentaminen

unionin yleisestä talousarviosta, olisi pyrittävä johdonmukaisuuteen, täydentävyyteen ja synergiaan toisiinsa läheisesti liittyvillä aloilla toteutettavissa rahoitusohjelmissa, erityisesti oikeusalaan, perusoikeuksia ja arvoja koskevan rahaston puitteissa eli ottaen huomioon erityisesti yhteydet tämän ohjelman ja perusoikeuksia ja arvoja koskevan ohjelman välillä, mutta myös tämän ohjelman ja sisämarkkinaohjelman, rajavalvonnan ja turvallisuuden ja erityisesti turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston ja sisäisen turvallisuuden rahaston, strategisen infrastruktuurin ja erityisesti Digitaalinen Eurooppa - ohjelman, *Euroopan sosiaalirahasto plussan*, Erasmus+ -ohjelman, tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman, liittymistä valmistelevan tukivälineen ja LIFE-asetuksen⁹ välillä. *Oikeusalan ohjelman täytäntöönpano ei saisi rajoittaa vaan sen olisi täydennettävä unionin lainsäädäntöä ja politiikkoja, jotka koskevat unionin talousarvion suojaamista tilanteissa, joissa oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen jäsenvaltioissa on yleisesti puutteellista.*

(19) Tässä asetuksessa vahvistetaan oikeusalan ohjelman rahoituspuitteet, joita Euroopan parlamentti ja neuvosto pitävät ensisijaisena rahoitusohjeenaan vuosittaisessa talousarviomenettelyssä [viittaus päivitettävä uuden toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti: talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta 2 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen¹⁰ 17 kohdan mukaisesti].

(19 a) Mekanismeja, joilla varmistetaan unionin rahoituspolitiikan ja unionin arvojen välinen yhteys, olisi kehitettävä edelleen siten, että komissio voisi ehdottaa neuvostolle, että jäsenvaltiolle yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyt varat siirretään ohjelmaan, jos kyseiseen jäsenvaltioon sovelletaan unionin arvoihin liittyviä menettelyjä. Demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan unionin kokonaisvaltaisen mekanismin olisi taattava, että kaikkiin jäsenvaltioihin kohdistetaan säännöllinen ja tasapuolinen arviointi, josta saadaan tarvittavat tiedot unionin arvoja koskeviin jäsenvaltion yleisiin puutteisiin liittyvien toimenpiteiden aktivoimiseksi. Yhdenmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi ja esitettävien toimenpiteiden merkittävien taloudellisten vaikutusten vuoksi täytäntöönpanovalta olisi siirrettävä

⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1293/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, ympäristön ja ilmastotoimien ohjelman (Life) perustamisesta ja asetuksen (EY) N:o 614/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 185).

¹⁰ EUVL C 373, 20.12.2013, s. 1.

neuvostolle, jonka olisi toimittava komission ehdotuksesta. Tehokkaan toiminnan edellyttämien päätösten hyväksymistä olisi helpotettava ottamalla käyttöön käänteinen määräenemmistöäänestys.

- (20) Tähän ohjelmaan sovelletaan asetusta (EU, Euratom) N:o [uusi varainhoitoasetus], jäljempänä 'varainhoitoasetus'. Siinä vahvistetaan säännöt, jotka koskevat unionin talousarvion toteuttamista, mukaan lukien avustuksia, palkintoja, hankintoja, välillistä toteutusta, **rahoitustukea**, rahoitusvälineitä ja talousarviotakuuta koskevat säännöt.
- (21) Tämän asetuksen mukaisen rahoituksen muodot ja toteuttamismenetelmät olisi valittava sen perusteella, miten hyvin niillä saavutetaan toimien erityistavoitteet ja saavutetaan tuloksia, kun otetaan huomioon erityisesti tarkastusten kustannukset, hallinnollinen rasitus, **sidosryhmien ja kohteena olevien tuensaajien valmiudet** ja oletettu noudattamatta jättämisen riski. Tässä olisi harkittava kertakorvausten, kiinteiden määrien ja yksikkökustannusten käyttämistä sekä varainhoitoasetuksen 125 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun rahoituksen, joka ei perustu toimien kustannuksiin, käyttämistä.
- (22) Varainhoitoasetuksen, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013¹¹, neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2988/95¹², neuvoston asetuksen (Euratom, EY) N:o 2185/96¹³ ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/1939¹⁴ mukaisesti unionin taloudellisia etuja on suojattava oikeasuhteisin toimenpitein, joita ovat **ohjelman rahoituksen ja valintamenettelyjen täydellinen avoimuus**, sääntöjenvastaisuuksien ja petosten ehkäiseminen, havaitseminen, korjaaminen ja tutkiminen sekä hukattujen, aiheettomasti maksettujen tai virheellisesti käytettyjen varojen takaisinperintä ja soveltuvien osin hallinnollisten seuraamusten määrääminen. Euroopan **petostentorjuntaviraston** (OLAF) **olisi** erityisesti asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 ja asetuksen (Euratom,

¹¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 ja neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).

¹² Neuvoston asetus (EY, Euratom) N:o 2988/95, annettu 18 päivänä joulukuuta 1995, Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL L 312, 23.12.1995, s. 1).

¹³ Neuvoston asetus (Euratom, EY) N:o 2185/96, annettu 11 päivänä marraskuuta 1996, komission paikan päällä suorittamista tarkastuksista ja todentamisista Euroopan yhteisöjen taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten ja muiden väärinkäytösten estämiseksi (EYVL L 292, 15.11.1996, s. 2).

¹⁴ Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12 päivänä lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

EY) N:o 2185/96 nojalla **tehtävä** hallinnollisia tutkimuksia, joihin sisältyvät myös paikan päällä suoritettavat todentamiset ja tarkastukset, selvittääkseen, onko kyse petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja. Euroopan **syyttäjänviraston** (EPPO) **olisi** asetuksen (EU) 2017/1939 nojalla **tutkittava** petoksia ja muuta laitonta toimintaa, joka vahingoittaa unionin taloudellisia etuja, sekä **nostettava** niiden perusteella syytteitä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2017/1371¹⁵ mukaisesti. Varainhoitoasetuksen mukaan unionin rahoitusta saavien henkilöiden ja yhteisöjen on toimittava täydessä yhteistyössä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi, myönnettävä komissiolle, OLAFille, Euroopan syyttäjänvirastolle ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat oikeudet ja valtuudet ja varmistettava, että unionin varojen hoitamiseen osallistuvat kolmannet osapuolet myöntävät vastaavat oikeudet.

- (23) Kolmannet maat, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, voivat osallistua unionin ohjelmiin ETA-sopimukseen perustuvan yhteistyön puitteissa; ETA-sopimuksessa määrätään ohjelmien toteuttamisesta kyseisen sopimuksen mukaisesti tehtävällä päätöksellä. Myös kolmannet maat voivat osallistua muiden säädösten nojalla. Tässä asetuksessa olisi säädettävä tarvittavien oikeuksien ja valtuuksien myöntämisestä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, **ihmisoikeuselimille ja -verkostoille, mukaan lukien kussakin jäsenvaltiossa ihmisoikeuksien suojelusta vastaavat kansalliset elimet, syrjimättömyys- ja tasa-arvopolitiikasta vastaaville elimille ja verkostoille, oikeusasiamiehille, Euroopan perusoikeusvirastolle (FRA), Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti ja lisätä synergiaansa ja yhteistyötään. Kolmansien maiden osallistuminen olisi mahdollistettava erityisesti silloin, kun niiden osallistumisella edistetään ohjelman tavoitteita, ottaen huomioon, että näiden maiden osallistumisessa unionin ohjelmiin noudatetaan niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettuja yleisiä periaatteita ja ehtoja..**

- (24) Tähän asetukseen sovelletaan horisontaalisia rahoitussääntöjä, jotka Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyvät SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla. Näissä

¹⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5 päivänä heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

varainhoitoasetukseen sisältyvissä säännöissä vahvistetaan varsinkin menettely, joka koskee talousarvion laatimista ja toteuttamista käyttäen avustuksia, hankintoja, palkintoja ja välillistä toteutusta, sekä säädetään taloushallinnon henkilöstön toiminnan valvonnasta. SEUT-sopimuksen 322 artiklan nojalla hyväksyttävät säännöt koskevat myös unionin talousarvion suojelua siinä tapauksessa, että jäsenvaltioissa ilmenee oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviä yleisiä puutteita, koska oikeusvaltioperiaatteen noudattaminen on moitteettoman varainhoidon ja unionin rahoituksen tuloksellisuuden välttämätön ennakkoodellytys.

(24 a) Ehdotuksella Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin talousarvion suojelusta siinä tapauksessa, että jäsenvaltioissa ilmenee oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen liittyviä yleisiä puutteita, pyritään antamaan unionille välineet suojella paremmin talousarviotaan, jos oikeusvaltioperiaatteen heikkoudet haittaavat tai uhkaavat haitata unionin taloudellisten etujen moitteetonta varainhoitoa. Sen olisi täydennettävä rooliltaan erilaista oikeusalan ohjelmaa, jonka avulla tuetaan edelleen oikeusvaltioperiaatteeseen ja keskinäiseen luottamukseen perustuvan Euroopan oikeusalueen kehittämistä ja varmistetaan, että kansalaiset voivat nauttia oikeuksistaan.

(25) Merentakaisiin maihin ja merentakaisille alueille sijoittautuneet henkilöt ja yhteisöt voivat [viittaus päivitettävä uuden MMA:ita koskevan päätöksen mukaisesti: neuvoston päätöksen 2013/755/EU¹⁶ 94 artiklan nojalla] saada rahoitusta ohjelman sääntöjen ja tavoitteiden sekä sellaisten mahdollisten järjestelyjen mukaisesti, joita sovelletaan siihen jäsenvaltioon, johon kyseinen merentakainen maa tai alue on sidoksissa. **Ohjelmalla on varmistettava, että tällaiset henkilöt ja yhteisöt saavat riittävästi tietoa tukikelpoisuudestaan.**

(25 a) Tämän ohjelman olisi edistettävä unionin ja sen jäsenvaltioiden sitoutumista kestävän kehityksen tärkeiden ja keskeisten tavoitteiden saavuttamiseen.

(26) Tässä ohjelmassa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen torjumisen merkitys Pariisin sopimuksen ja Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen liittyvien unionin sitoumusten mukaisesti, ja sillä edistetään ilmastotoimien valtavirtaistamista ja sen yleisen tavoitteen saavuttamista, että unionin talousarviomenoista

¹⁶ Neuvoston päätös 2013/755/EU, annettu 25 päivänä marraskuuta 2013, merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan unioniin (MMA-assosiaatiopäätös) (EUVL L 344, 19.12.2013, s. 1).

25 prosentilla tuetaan ilmastotavoitteita. Ohjelman valmistelun ja toteuttamisen aikana yksilöidään asiaankuuluvia toimia, ja niitä arvioidaan uudelleen väliarvioinnin yhteydessä.

- (27) Paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 22 ja 23 kohdan nojalla tätä ohjelmaa on arvioitava erityisten seurantavaatimusten mukaisesti kerättyjen tietojen perusteella välttämättä kuitenkin ylisääntelyä ja varsinkin jäsenvaltioille aiheutuvaa hallinnollista rasitusta. Näihin vaatimuksiin voidaan tarvittaessa sisällyttää mitattavissa olevia indikaattoreita, joiden perusteella kerätään näyttöä ohjelman käytännön vaikutuksista.
- (28) Jotta voitaisiin varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä valta hyväksyä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti säädöksiä, jotka koskevat 12 ja 14 artiklassa ja liitteessä II tarkoitettuja indikaattoreita. On erityisen tärkeää, että komissio asiaa valmistellessaan toteuttaa asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla, ja että nämä kuulemiset toteutetaan paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti. Jotta voitaisiin erityisesti varmistaa tasavertainen osallistuminen delegoitujen säädösten valmisteluun, Euroopan parlamentille ja neuvostolle toimitetaan kaikki asiakirjat samaan aikaan kuin jäsenvaltioiden asiantuntijoille, ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asiantuntijoilla on järjestelmällisesti oikeus osallistua komission asiantuntijaryhmien kokouksiin, joissa valmistellaan delegoituja säädöksiä.
- (29) Jotta voidaan varmistaa tämän asetuksen yhdenmukainen täytäntöönpano, komissiolle olisi siirrettävä täytäntöönpanovaltaa. Tätä valtaa olisi käytettävä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 182/2011¹⁷ mukaisesti.
- (30) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan.

¹⁷ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 182/2011, annettu 16 päivänä helmikuuta 2011, yleisistä säännöistä ja periaatteista, joiden mukaisesti jäsenvaltiot valvovat komission täytäntöönpanovallan käyttöä (EUVL L 55, 28.2.2011, s. 13).

(31) [Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevan 3 artiklan ja 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti on ilmoittanut (... päivättyllä kirjeellä) haluavansa osallistua tämän asetuksen hyväksymiseen ja soveltamiseen. TAI

Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitettyssä, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 21 olevien 1 ja 2 artiklan sekä 4 a artiklan 1 kohdan mukaisesti Irlanti ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mainitun pöytäkirjan 4 artiklan soveltamista,]

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

I LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET

1 artikla

Kohde

Tällä asetuksella perustetaan oikeusalan ohjelma, jäljempänä 'ohjelma'.

Siinä vahvistetaan ohjelman tavoitteet, talousarvio vuosiksi 2021–2027, unionin rahoituksen muodot ja rahoitusta koskevat säännöt.

2 artikla

Määritelmä

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1. 'tuomareilla ja oikeuslaitoksen henkilöstöllä' tuomareita, syyttäjiä ja tuomioistuimen *ja syyttäjänviraston* henkilöstöä sekä *kaikkia* muita oikeuslaitoksen toimintaan liittyviä oikeusalan ammattilaisia ■ .

3 artikla

Ohjelman tavoitteet

1. Ohjelman yleistavoitteena on edistää oikeusvaltioperiaatteeeseen, ***mukaan lukien oikeuslaitoksen riippumattomuuteen ja puolueettomuuteen***, vastavuoroiseen tunnustamiseen, keskinäiseen luottamukseen ***ja oikeudelliseen yhteistyöhön*** perustuvan Euroopan oikeusalueen kehittämistä edelleen ***ja vahvistaa näin myös demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia***.
2. Ohjelmalla on seuraavat erityistavoitteet ■ :
 - a) helpottaa ja tukea yksityis- ja rikosoikeuden alalla tehtävää oikeudellista yhteistyötä ja edistää ***oikeusvaltioperiaatetta ja oikeuslaitoksen riippumattomuutta ja puolueettomuutta*** muun muassa tukemalla toimia kansallisten oikeusjärjestelmien tuloksellisuuden ja päätösten ***tuloksellisen*** täytäntöönpanon parantamiseksi;
 - b) edistää ja tukea oikeusalan koulutusta yhteisen oikeus-, oikeudenkäyttö- ja oikeusvaltiokulttuurin luomiseksi ***sekä tämän ohjelman kannalta merkityksellisten unionin lainsäädäntövälineiden johdonmukaista ja tuloksellista täytäntöönpanoa***;
 - c) helpottaa tehokkaan, ***syrjimättömän*** ja kaikkia koskevan oikeussuojan ja tehokkaiden oikeussuojakeinojen saatavuutta, myös sähköisesti (***sähköinen oikeudenkäyttö***), edistämällä tehokkaita yksityis- ja rikosoikeudellisia menettelyjä ja edistämällä ja tukemalla ***kaikkien*** rikoksen uhrien oikeuksia sekä epäiltyjen ja syytettyjen prosessuaalisia oikeuksia rikosoikeudellisissa menettelyissä.

3 a artikla

Valtavirtaistaminen

Ohjelman kaikkien toimien täytäntöönpanossa on pyrittävä edistämään sukupuolten tasa-arvoa, lapsen oikeuksia muun muassa lapsiystävällisen oikeuden avulla, uhrien suojelua ja mihin tahansa perusoikeuskirjan 21 artiklassa lueteltuihin perusteisiin perustuvien yhtäläisten oikeuksien ja syrjimättömyyden periaatteen vaikuttavaa soveltamista perusoikeuskirjan 51 artiklan mukaisesti ja kyseisessä artiklassa asetetuissa rajoissa.

4 artikla

Talousarvio

1. **Talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta 2 päivänä joulukuuta 2013 tehdyn Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välisen toimielinten sopimuksen 17 kohdan [viittaus päivitettävä tarvittaessa uuden toimielinten välisen sopimuksen mukaisesti] mukaisesti** ohjelman toteuttamiseen varatut rahoituspuitteet vuosiksi 2021–2027 ovat **316 000 000 euroa vuoden 2018 hintoina (356 000 000 euroa käypinä hintoina), mitä budjettivallan käyttäjä pitää ensisijaisena rahoitusohjeenaan vuotuisessa talousarviomenettelyssä.**
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettua määrää voidaan käyttää ohjelman toteuttamista koskevaan tekniseen ja hallinnolliseen apuun, kuten valmistelu-, seuranta-, valvonta-, tarkastus- ja arviointitoimintaan, mukaan lukien tietotekniikkajärjestelmät.
- 2 a. **Talousarviossa on ilmaistava vuosittain sukupuolten tasa-arvon edistämistoimiin liittyvät määrärahat.**
3. Menot, jotka aiheutuvat ensimmäiseen työohjelmaan sisältyvien hankkeiden toimista, voivat olla avustuskelpoisia 1 päivästä tammikuuta 2021, sanotun kuitenkaan rajoittamatta varainhoitoasetuksen soveltamista.
4. Jäsenvaltioille yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin puitteissa myönnettyjä varoja voidaan niiden **tai komission** pyynnöstä siirtää ohjelman käyttöön. Komissio käyttää kyseisiä varoja **■** suoraan varainhoitoasetuksen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti. Kyseisiä varoja on mahdollisuuksien mukaan käytettävä asianomaisen jäsenvaltion hyväksi.

5 artikla

Ohjelmaan assosioituneet kolmannet maat

Ohjelmaan voivat osallistua seuraavat kolmannet maat:

- a) Euroopan vapaakauppaliiton (EFTA) jäsenet, jotka ovat Euroopan talousalueen (ETA) jäseniä, ETA-sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti;

- b) unioniin liittymässä olevat maat, ehdokasmaat ja mahdolliset ehdokkaat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;
- c) Euroopan naapuruuspolitiikan piiriin kuuluvat maat niitä koskevissa puitesopimuksissa ja assosiaationeuvoston päätöksissä tai vastaavissa sopimuksissa vahvistettujen, kyseisten maiden osallistumista unionin ohjelmiin koskevien yleisten periaatteiden ja ehtojen mukaisesti sekä unionin ja kyseisten maiden välisissä sopimuksissa vahvistettuja erityisiä edellytyksiä noudattaen;
- d) muut kolmannet maat kunkin kolmannen maan osallistumisesta yhteen tai useampaan unionin ohjelmaan tehdyssä erityisessä sopimuksessa vahvistettujen edellytysten mukaisesti edellyttäen, että kyseisellä sopimuksella
- varmistetaan asianmukainen tasapaino unionin ohjelmiin osallistuvan kolmannen maan maksamien rahoitusosuuksien ja sen saamien hyötyjen välillä;
 - vahvistetaan ohjelmiin osallistumisen edellytykset, mukaan lukien yksittäisiin ohjelmiin maksettavien rahoitusosuuksien ja niiden hallintokustannusten laskentatapa; maksettavia rahoitusosuuksia pidetään käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina [uuden varainhoitoasetuksen] [21 artiklan 5 kohdan] mukaisesti;
 - ei anneta kolmannelle maalle ohjelmaa koskevaa päätösvaltaa;
 - taataan unionin oikeus varmistaa varainhoidon moitteettomuus ja suojata taloudellisia etujaan.

6 artikla

Unionin rahoituksen toteutus ja muodot

1. Ohjelman toteutuksessa käytetään suoraa hallinnointia varainhoitoasetuksen mukaisesti tai välillistä hallinnointia varainhoitoasetuksen **62 artiklan** 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen elinten kanssa.
2. Ohjelmasta voidaan myöntää rahoitusta missä tahansa varainhoitoasetuksessa vahvistetussa muodossa.

3. [Riski, joka liittyy varojen perintään takaisin tuensaaajilta, voidaan kattaa keskinäiseen vakuutusjärjestelmään suoritettavilla maksuilla, jotka katsotaan varainhoitoasetuksessa tarkoitetuksi riittäväksi vakuudeksi. Asetuksen XXX [takurahastosta annetun asetuksen seuraaja] [X artiklan] säännöksiä sovelletaan.

7 artikla

Toimien tyyppi

Tämän asetuksen nojalla voidaan myöntää rahoitusta toimiin, jotka edistävät jonkin 3 artiklassa määritellyn erityistavoitteen saavuttamista. Rahoitusta voidaan myöntää erityisesti liitteessä I lueteltuihin toimintoihin.

II LUKU

AVUSTUKSET

8 artikla

Avustukset

Avustusten myöntämiseen ohjelmasta ja niiden hallinnointiin sovelletaan varainhoitoasetuksen VIII osaston säännöksiä.

9 artikla

Kumulatiivinen [, täydentävä] ja yhdistetty rahoitus

1. Toimi, joka on saanut rahoitusta ohjelmasta, voi saada rahoitusta myös muusta unionin ohjelmasta, yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoidut rahastot mukaan lukien, edellyttäen, että rahoitusosuudet eivät kata samoja kuluja. [Kumulatiivisen rahoituksen määrä ei saa olla suurempi kuin toimen tukikelpoisten kustannusten kokonaismäärä, ja unionin eri ohjelmista myönnetty tuki voidaan laskea määräsuhteessa].
2. Jos sekä ohjelmasta että asetuksen (EU) [XX] [yhteisiä säännöksiä koskeva asetusta] 1 artiklassa tarkoitetuista yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa hallinnoiduista rahastoista myönnetään rahoitustukea samaan toimeen, kyseinen toimi on toteutettava noudattaen tässä asetuksessa vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien perusteettomasti maksettujen määrien takaisinperintää koskevat säännöt.
3. Toimiin, jotka täyttävät ohjelman mukaiset avustuskelpoisuusehdot ja toisessa alakohdassa mainitut ehdot, voidaan myöntää rahoitusta yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa

hallinnoiduista rahastoista. Tällöin sovelletaan tässä asetuksessa säädettyjä yhteisrahoitusosuuksia ja avustuskelpoisuussääntöjä.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettujen toimien on täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot:

- a) ne on arvioitu ohjelmaan perustuvan ehdotuspyynnön yhteydessä;
- b) ne täyttävät ehdotuspyynnössä esitetyt laatua koskevat vähimmäisvaatimukset;
- c) niitä ei voida rahoittaa kyseisen ehdotuspyynnön perusteella budjettirajoitusten vuoksi.

Toimet toteuttaa asetuksen (EU) [XX] [yhteisiä säännöksiä koskeva asetus] [65] artiklassa tarkoitettu hallintoviranomainen noudattaen kyseisessä asetuksessa ja rahastokohtaisissa asetuksissa vahvistettuja sääntöjä, mukaan lukien rahoitusoikaisuja koskevat säännöt.

10 artikla

Osallistumiskelpoiset yhteisöt

1. Varainhoitoasetuksen 197 artiklassa säädettyjen perusteiden lisäksi sovelletaan 2 ja 3 kohdassa vahvistettuja osallistumiskelpoisuusperusteita.
2. Osallistumiskelpoisia ovat seuraavat yhteisöt:
 - a) oikeussubjektit, jotka ovat sijoittautuneet johonkin seuraavista maista:
 - jäsenvaltio tai siihen sidoksissa oleva merentakainen maa tai alue;
 - ohjelmaan assosioitunut kolmas maa;
 - b) mikä tahansa unionin oikeuden mukaisesti perustettu oikeussubjekti tai mikä tahansa kansainvälinen järjestö.
3. ***Ohjelmasta tuetaan Euroopan juridisen koulutusverkoston*** pysyvään työohjelmaan liittyvien menojen rahoittamista, ***ja tähän liittyvät mahdolliset toiminta-avustukset myönnetään ilman ehdotuspyyntöä varainhoitoasetuksen mukaisesti.***

III LUKU

OHJELMASUUNNITTELU, SEURANTA, ARVIOINTI JA VALVONTA

11 artikla

Työohjelma

1. Ohjelma toteutetaan varainhoitoasetuksen 110 artiklassa tarkoitetuilla työohjelmilla.
2. Komissio hyväksyy työohjelman *delegoidulla säädöksellä*. Kyseinen *delegoitu säädös* annetaan noudattaen *14* artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä.

12 artikla

Seuranta ja raportointi

1. Indikaattorit, joiden avulla raportoidaan ohjelman edistymisestä 3 artiklassa säädettyjen erityistavoitteiden saavuttamisessa, esitetään liitteessä II.
2. Jotta varmistettaisiin tuloksellinen arviointi, jolla mitataan ohjelman edistymistä tavoitteiden saavuttamisessa, komissiolle siirretään 14 artiklan mukaisesti valta antaa delegoituja säädöksiä seuranta- ja arviointikehystä koskevien säännösten kehittämiseksi, tarvittaessa myös muuttamalla liitettä II indikaattorien tarkistamista ja täydentämistä varten.
3. Tulosraportointijärjestelmällä on varmistettava, että ohjelman toteuttamisen ja tulosten seurannassa käytettävät tiedot kerätään tehokkaasti, tuloksellisesti ja oikea-aikaisesti. Sitä varten unionin varojen saajille ja jäsenvaltioille on asetettava oikeasuhteiset raportointivaatimukset.

13 artikla

Arviointi

1. Arvioinnit on suoritettava oikea-aikaisesti, jotta niitä voidaan hyödyntää päätöksenteossa.
2. Ohjelman väliarviointi on suoritettava heti kun ohjelman toteuttamisesta on saatavilla riittävästi tietoa, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua siitä, kun ohjelman toteuttaminen on käynnistynyt.

3. Komissio suorittaa ohjelman lopullisen arvioinnin ohjelman toteuttamisen päätyttyä, kuitenkin viimeistään neljän vuoden kuluttua 1 artiklassa mainitun ajanjakson päättymisestä.
4. Komissio toimittaa arviointien päätelmät ja omat huomautuksensa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle.

14 artikla

Siirretyn säädösvallan käyttäminen

1. Komissiolle siirrettyä valtaa antaa delegoituja säädöksiä koskevat tässä artiklassa säädetyt edellytykset.
2. Siirretään komissiolle 31 päivään joulukuuta 2027 saakka 12 artiklassa tarkoitettu valta antaa delegoituja säädöksiä.
3. Euroopan parlamentti tai neuvosto voi milloin tahansa peruuttaa 12 artiklassa tarkoitetun säädösvallan siirron. Peruuttamispäätöksellä lopetetaan tuossa päätöksessä mainittu säädösvallan siirto. Peruuttaminen tulee voimaan sitä päivää seuraavana päivänä, jona sitä koskeva päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai jonakin myöhempanä, kyseisessä päätöksessä mainittuna päivänä. Peruuttamispäätös ei vaikuta jo voimassa olevien delegoitujen säädösten pätevyYTEEN.
4. Ennen kuin komissio hyväksyy delegoidun säädöksen, se kuulee kunkin jäsenvaltion nimeämiä asiantuntijoita paremmasta lainsäädännöstä 13 päivänä huhtikuuta 2016 tehdyssä toimielinten välisessä sopimuksessa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.
5. Heti kun komissio on antanut delegoidun säädöksen, komissio antaa sen tiedoksi yhtäaikaaisesti Euroopan parlamentille ja neuvostolle.
6. Edellä olevan 12 artiklan nojalla annettu delegoitu säädös tulee voimaan ainoastaan, jos Euroopan parlamentti tai neuvosto ei ole kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen säädös on annettu tiedoksi Euroopan parlamentille ja neuvostolle, ilmaissut vastustavansa sitä tai jos sekä Euroopan parlamentti että neuvosto ovat ennen mainitun määräajan päättymistä ilmoittaneet komissiolle, että ne eivät vastusta säädöstä. Euroopan parlamentin tai neuvoston aloitteesta tätä määräaikaä jatketaan kahdella kuukaudella.

15 artikla

Unionin taloudellisten etujen suojaaminen

Jos jokin kolmas maa osallistuu ohjelmaan kansainväliseen sopimukseen perustuvan päätöksen tai jonkin muun säädöksen nojalla, sen on myönnettävä toimivaltaiselle tulojen ja menojen hyväksyjälle, Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF) ja Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle tarvittavat valtuudet, jotta ne voivat käyttää toimivaltaansa kattavasti. Euroopan petostentorjuntaviraston osalta näihin oikeuksiin kuuluu oikeus tehdä tutkimuksia, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) N:o 883/2013 tarkoitetut paikalla suoritettavat todentamiset ja tarkastukset mukaan lukien.

IV LUKU

SIIRTYMÄ- JA LOPPUSÄÄNNÖKSET

16 artikla

Tiedotus, viestintä ja julkisuus

1. Unionin rahoituksen saajien on ilmaistava rahoituksen alkuperä ja varmistettava unionin rahoituksen näkyvyys (erityisesti kun ne tekevät tunnetuksi toimia ja niiden tuloksia) tarjoamalla johdonmukaista, olennaista ja oikeasuhteista kohdennettua tietoa eri kohderyhmille, tiedotusvälineet ja suuri yleisö mukaan lukien.
2. Komissio toteuttaa tiedotus- ja viestintätoimia, jotka koskevat ohjelmaa ja sen toimia ja tuloksia. Ohjelmalle osoitetuilla taloudellisilla resursseilla tuetaan myös unionin poliittisia painopisteitä koskevaa tiedottamista sikäli kuin painopisteet liittyvät 3 artiklassa tarkoitettuihin tavoitteisiin.

17 artikla

Komiteamenettely

1. Komissiota avustaa komitea. Tämä komitea on asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea, ja sitä avustavat asiaankuuluvat kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja ihmisoikeusjärjestöt. Sukupuolten tasapuolinen edustus sekä vähemmistöjen ja muiden syrjäytyneiden ryhmien asianmukainen edustus komiteassa on turvattava.
2. Kun viitataan tähän kohtaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 4 artiklaa.

18 artikla

Kumoaminen

Kumotaan 1 päivästä tammikuuta 2021 asetus (EU) N:o 1382/2013.

19 artikla

Siirtymäsäännökset

1. Tämän asetuksen estämättä voidaan jatkaa tai muuttaa toimia niiden päättämiseen saakka noudattaen asetusta (EU) N:o 1382/2013, jota sovelletaan kyseisiin toimiin niiden päättämiseen asti.

2. Ohjelman rahoituspuitteet voivat kattaa myös teknisen ja hallinnollisen avun menoja, jotka ovat tarpeen toteutettaessa siirtyminen ohjelman ja sen edeltäjän, asetuksella (EU) N:o 1382/2013 perustetun oikeusalan ohjelman, mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden välillä.
3. Talousarvioon voidaan 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kulujen kattamiseksi tarvittaessa sisällyttää määrärahoja myös vuoden 2027 jälkeen, jotta voidaan hallinnoida toimia, joita ei ole saatu päätökseen viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2027.

20 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenäkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan jäsenvaltioissa perussopimusten mukaisesti.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE I

Ohjelmasta tuettavat toimet

Ohjelman *yleis- ja* erityistavoitteet, jotka *esitetään 3 artiklassa*, pyritään saavuttamaan tukemalla erityisesti seuraavia toimia:

1. tietoisuuden lisääminen ja tiedon jakaminen, jotta voidaan parantaa unionin politiikkojen ja unionin lainsäädännön tuntemusta, mukaan lukien aineellinen oikeus ja prosessioikeus, oikeudellisen yhteistyön välineet, asiaa koskeva EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö, vertaileva oikeustiede sekä eurooppalaiset ja kansainväliset normit, ***mukaan lukien eri oikeudenalojen vuorovaikutuksen ymmärtäminen***;
2. keskinäinen oppiminen vaihtamalla hyviä käytänteitä sidosryhmien kesken, jotta voidaan parantaa yksityis- ja rikosoikeuden sekä jäsenvaltioiden oikeus- ja tuomioistuinjärjestelmien tuntemusta ja vastavuoroista ymmärtämystä, oikeusvaltioperiaate ***ja oikeussuojan saatavuus*** mukaan lukien, ja ***lujittamalla*** keskinäistä luottamusta;
3. analyysi- ja seurantatoimet¹⁸, joiden avulla lisätään Euroopan oikeusalueen toimintaa mahdollisesti haittaavien esteiden tuntemusta ja ymmärtämystä ja parannetaan unionin oikeuden ja politiikkojen täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa;
4. asianomaisten sidosryhmien kouluttaminen, jotta voidaan parantaa unionin ***oikeuden ja*** politiikkojen tuntemusta, mukaan lukien aineellinen ja prosessioikeus, ***perusoikeudet, unionin*** oikeudellisen yhteistyön välineiden käyttö, asiaa koskeva EU:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö, oikeuskieli ja vertaileva oikeustiede;
5. tieto- ja viestintätekniiikan ***ja sähköisen oikeudenkäytön*** välineiden kehittäminen ja ylläpito ***ottaen huomioon yksityisyyden ja tietosuojan***, jotta voidaan parantaa tuomioistuinjärjestelmien ja niiden yhteistyön tehokkuutta tieto- ja viestintätekniiikan keinoin, mukaan lukien järjestelmien ja sovellusten valtioiden rajat ylittävä yhteentoimivuus;

¹⁸ Näihin toimiin sisältyvät muun muassa tiedon keruu ja tilastojen kokoaminen, yhteisten menetelmien ja tarvittaessa indikaattoreiden tai vertailuarvojen kehittäminen, tutkimukset, selvitykset, analyysit ja mielipidemittaukset, arvioinnit, vaikutustenenarviointi ja oppaiden, raporttien ja koulutusmateriaalin laatiminen ja julkaiseminen.

6. keskeisten Euroopan tason verkostojen ja Euroopan oikeudellisten verkostojen valmiuksien kehittäminen, mukaan lukien unionin oikeuden mukaisesti perustetut verkostot, joiden tehtävänä on varmistaa unionin oikeuden vaikuttava soveltaminen ja täytäntöönpano, ja unionin oikeuden, politiikkatavoitteiden ja strategioiden edistäminen ja edelleen kehittäminen ohjelman toiminta-aloilla ■ ;
- 6 a. ohjelmaan kuuluvilla aloilla aktiivisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja voittoa tavoittelemattomien sidosryhmien tukeminen, jotta lisätään niiden reagointi- ja edunvalvontavalmiuksia ja varmistetaan, että kaikilla kansalaisilla on mahdollisuus saada niiden palveluja, neuvontaa ja tukitoimia, ja edistetään näin myös demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia;*
7. ohjelman tunnettuuden lisääminen ja sen tulosten levittäminen, siirrettävyys *ja avoimuus* sekä niistä tiedottaminen kansalaisille, muun muassa *järjestämällä sidosryhmille keskustelufoorumeita.*

LIITE II

Indikaattorit

Ohjelmaa seurataan sellaisten indikaattoreiden perusteella, joiden tarkoituksena on mitata, missä määrin ohjelman yleis- ja erityistavoitteet on saavutettu, pyrkien minimoimaan hallinnolliset rasitteet ja kustannukset. Tätä varten kerätään tietoja seuraavista avainindikaattoreista ***kunnioittaen samalla yksityisyyteen ja tietosuojaan liittyviä oikeuksia:***

Niiden oikeusalan ammattilaisten ja oikeuslaitoksen henkilöstön jäsenten määrä, jotka ovat osallistuneet ohjelmasta rahoitettuun koulutukseen (ml. henkilöstövaihto, opintomatkat, työpajat ja seminaarit), EJTN:n toiminta-avustus mukaan lukien.
<i>Ohjelmasta tuettujen kansalaisyhteiskunnan järjestöjen määrä.</i>
Eurooppalaisessa rikosrekisteritietojärjestelmässä (ECRIS) vaihdettujen tietojen määrä.
Niiden oikeusportaalien osumien / sivujen määrä, jotka koskevat valtioiden rajat ylittäviin <i>yksityis- ja rikosoikeudellisiin</i> riita-asioihin liittyvää tiedontarvetta.
Niiden henkilöiden määrä <i>erityistavoitteiden mukaan jaoteltuna</i> , jotka ovat osallistuneet i) keskinäistä oppimista ja hyvien toimintatapojen vaihtoa koskeviin toimiin ii) tietoisuuden lisäämistä, tiedotusta ja tulosten levittämistä koskeviin toimiin.

Kaikki yksittäiset tiedot on eroteltava sukupuolen mukaan aina, kun se on mahdollista.

Ohjelman väli- ja loppuarvioinneissa on keskityttävä kuhunkin erityiseen tavoitteeseen, ja niihin on sisällytettävä tasa-arvonäkökulma ja niissä on arvioitava vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon.